

Xannaanaynta iyo ka Warqabka Caruurta

SOM 005

Dumarka oo dhan.
Hal Sharci oo Xeerka Qoyska ah.
Ogoow xuquuqdaada.

flew Family Law
Education for Women
Women's Right to Know

fodf Femmes ontariennes et
droit de la famille
Le droit de savoir

Xannaanaynta iyo ka Warqabka Caruurta

Buugan yar waxaa loogu tala galay in lagugu siiyo warbixin gaaban oo ku saabsan arrimaha khuseeyo sharciga. Xogtan ma lagu beedeli karo xogta gaarka ah iyo caawinaada qofka loo fidiyey oo sharciga ku saabsan. Haddii arrintaada ay khuseeyso sharciga xeerka qoyska, raadso la talin sharci ah sida ugu dhaqsiiyaha badan si xaqaada aad u dhacsato. Xogwarran dheeraad ah ee ku saabsan sida aad u heli lahayd qareenka arrimaha xeerka qoyska, lagacna aad u siin lahayd, ka fiiriso buugeena yar oo ku magacaaban "sida aad u heli lahayd cid kaa caawinta dhibaataada xeerka qoyska" oo ku qoran shabakadda www.onefamilylaw.ca.

Sharciga Kanada u degsan, wuxuu leeyahay labada waalidba isku si ayey u saarantahay xannaanaynta ah in ay koriyaan caruurtooda iyo in ay go'aamiyaan arrimaha ku saabsan daryeelida caruurta.

Haddii adiga iyo waalidka caruurta dhalay aad kala tagtaan ama aadan wada nooleyn, waa in aad qorsheysaa nolol maalmeedka caruurta iyo meesha ay ku noolaan lahaayeen. Qorshahan adiga ayaa keligaa sameyn karo, ama waxaad la tashan kartaa ruux qareen ah.

Xannaanaynta caruurta haddii aad ku heshiin waydaan adiga iyo waalidka kale, midkiin ayaa maxkamadda ka codsan karo in la siiyo **xannaanaynta** ama **ka warqabka caruurta**. Waa in aad ka codsataa magaalada ama tuulada ay caruurta ku nooshahay in aad qaadato xannaanaynta ama ka warqabka caruurta. Heshiiska ku aadan xannaanaynta ama ka warqabka caruurta waa la bedeli karaa waxayna ku xirantahay xaaladda waalidka sida ay isu bedesho.

Waa maxay Xannaanaynta?

Xannaanaynta kuma koobna oo keli ah in caruurta ay helaan meel ay ku noolaadaan. Meeshaas waxaa la yiraahdaa hoyga caruurta. **Xannaanaynta** macnaheeda waxay tahay waalidka mas'uulka ah waa in uu go'aan ka gaaro koriinka iyo nolosha caruurta.

Waxaa jira laba nooc oo xannaanayn ah:

1. Haddii aad **kaligaa** u madax banaantahay **Xannaanaynta** caruurta, waxaad xaq u leedahay in aad go'aan ka gaarto aayaha iyo nolosha caruurtaada. Waxaad keligaa go'aan ka gaari kartaa arrimaha ku aadan caruurtaada caafimaadkooda, waxbarashadooda, iyo waxbarashada ku aadan diintooda. Haddii aad u madax banaantahay mas'uuliyadda caruurta, waxaa lagugu magacaabayaa **waalidka mas'uulka** ka ah caruurta. Waalidka kale waxaa lagu magacaabaa waalidka aan haysan mas'uuliyadda caruurta.

Haddii kaligaa ay xannaanaynta ku saarantahay, waalidka kale wuxuu xaq u leeyahay in uu la socdo go'aanada aad gaarto, laakiin xaq uma laha in aad latashato.

2. Haddii xilka xannaanaynta caruurta aad **wadaagtaan** adiga iyo waalidka kale, waa in aad ka wada tashataan aayaha iyo nolosha caruurtiina.

Mararka qaar waalidka waxay yiraahdaan waan **wadaagnaa xannaanaynta**. Taas ma ahan macnaheeda in aad go'aankana wadaagtaan. Waxaa loola jeedaa canugga waqtigiisa wuu idiin dhaxeeya oo labada aqal ayuu u dhaxeeyaa. Arrintan waxaa kaloo lagu magacaabaa **waalidnimo loo dhanyahay**.

Halkee caruurta ay ku noolyihiin

Inta badan, caruurta waxay u badanyihiin in ay ku noolaadaan hal guri. Taa haddii ay dhacdo, guriga ay caruurta u badanyihiin waxaa lagu macagaabaa **hoyga koowaad**. Waalidka ubadan xanaaneynta caruurtana waxaa lagu magacaabaa **xanaaneeyaha koowaad**. Badanaa maxkamadda waxay caruurta siisaa waalidka ahaa xanaaneeyaha koowaad inta aan la kala tagin iyo kaddib marka la kala tagay.

Waa maxay ka Warqabid?

Inta badan, maxkamadda waxay aaminsantahay in danta caruurta ay ku jirto in ay xiriir fiican la lahaadaan labada waalidba. Waalidka aysan caruurta la nooleyn xaq buu u leeyahay in uu waqti u helo caruurtiisa.

Waalidkan wuxuu kaloo xaq u leeyahay in uu ka warqabo caruurta caafimaadkooda, horumarkooda iyo waxbarashadoodaba. Arrintan waxaa lagu magacaabaa **ka warqabid**. Hitaa waalidka aan waqti badan arag caruurtiisa xaq buu u leeyahay in uu ka warqabo caruurta.

Haddii aad si daacad ah oo is faham ku jiro u wada hadli kartaan adiga iyo waalidka kale ee caruurta dhalay, waad wada gaari kartaan heshiis hoosaad ku aadan ka warqabka caruurta. Haddii aadan heshiin gaari karin, ama xiriirkiina uu aad u xumaa, waxaa wanaagsan in aad tagto maxkamadda oo aad ka codsato heshiisiin ku aadan cidda ka warqabi lahayd caruurta.

Maxaa dhici kara haddii aad maxkamadda tagto

Dhowr nooc oo heshiis ka warqabid ah ayaa jira. Waxaa jira heshiisyo qeexan iyo kuwo aan qeexneen. Maxkamadda waxay soo jeedin kartaa heshiis labadiinaba aad ku wada qanacsantihiin. Heshiiskan waxaa lagu magacaabaa “heshiiska **ka warqabka wanaaga leh** haddana **macquulka** ah”. Haddii aadan la heshiin karin waalidka ilmaha dhalay, waxaa wanaagsan in maxkamadda ay idiin qeexdo maalmaha iyo saacadaha loo imaanaayo caruurta. Arrintan waxay sahlinaysaa in aadan waalidka kale kala hadlin habka looga warqabaayo caruurta.

Mararka qaarkood, maxkamadda waxay go’aamin kartaa **ka warqabid tartiib-tartiib** loo kordhin karo. Taa waxaa loola jeedaa marka hore waalidka waqtigiisa wuu yar yahay kaddibna tartiib-tartiib ayaa loogu kordhinayaa waqtiga uu la joogo caruurta. Ka warqabidda noocan ah waxay siineysaa caruurta waqti ay ku bartaan kuna kalsoonaadaan waalidka kale. Maxkamadda waxay amreysaa ka warqabidda noocan ah kolka ay caruurta waqti badan arag waalidkan dhalay ama uu ka tagay ayaga oo aad u da’ yar.

Maxkamadda waxay amri kartaa la joogitaan lagu waardiyeynaayo waalidka kale haddii ay ka wal-washo nabadgelyada caruurta ama haddii waalidka iyo canugga aysan waqti badan is aqoonin. Taa waxaa loola jeedaa waalidka looma ogolaanayo in uu kaligii la joogo caruurta. Ruuxa waardiyaha ah wuxuu noqon karaa qof ka tirsan reerka, ama qof maxkamadda ay u xilsaartay. Booqashada lagu waardiyeynaayo waalidka waxay ka dhici kartaa oo kale meelaha lagu magacaabo **xarumaha** waalidka iyo caruurta lagu kala **waardiyeyyo**, waxaana joogo shaqaale waardiyeynta u qaabilsan.

Maxkamadda waxay amri kartaa oo kale in uu ruux waardiye ah uu goob jog ka ahaado marka aad adiga iyo waalidka kale is dhaafsaneysaan caruurta haddii ay maxkamaddu ka wal-washo in halkaa uu ka dhaco iska hor imaad ama nabad gelyo darro. Is dhaafsashadan labada ruux la kala waardiyeynaayo waxay ka dhaceysaa xarumo ruux waardiye ah uu joogo, si ruuxan uu u kala wareejiyo caruurta, si labadiina waalid aad u kala bad baadaan.

Marar aan saa u badneyn, waxaa dhacda in waalidka kale loo diido in uu **ka warqabo** caruurta. Arrintan waxay dhacdaa oo keli ah marka maxkamadda ay la noqoto in uu waalidkan dhibaato u geysan karo caruurta.

Fulinta amarka xilka xannaanaynta iyo kan ka warqabka caruurta ku saabsan

Haddii maxkamadda ay go'aamiso ciddii xannaanada noqon lahayd iyo ciddii ka warqabi lahayd caruurta, waa in la fuliyaa go'aankaas asaga ah. Adiga ama waalidka kale oo caruurta dhalay waa in aad ka codsataan boliiska in la fuliyo amarka maxkamadda. Haddii aadan u ogaan waalidka kale in uu ka warqabo caruurtiisa sida ay maxkamadda ugu ogolaatay, wuxuu weydiisan karaa maxkamadda in isaga lagu wareejiyo mas'uuliyadda caruurta. Sharciga wuu kuu fasaxayaa in aad diido booqashada waalidka kale haddii aad u cabsaneysid amaanka caruurta. Haddii aad diidmo sameyso, qareen latasho sida ugu dhaqsiyaha badan.

Mararka qaar waxaa dhacdo, waalid in uu ku dagaalamo xaqiisa ah ka warqabka caruurta, kaddibna uusan imaan waqtiyadii loo amray. Falkan caruurta way dhibsan karaan, nasiib xumose waxay tahay, ma jiro sharci ku amri kara waalidkan in uu waqtigiisa ka fa'ideysto. Haddii ay arrintan si joogta ah ay u dhacdo, diiwaangeli taariikhaha uusan imaan iyo waqtiyada booqashada uu soo gaabiyey. Warbixintan qoran waxay kaa caawini kartaa in aad maxkamadda ku noqoto oo aad weydiisato in heshiiska ka warqabka caruurta wax laga beddelo.

Maxkamadaha sidee ayey u gaaraan go'aanka ah ciddi qaadi lahayd xannaanaynta iyo kan ka warqabidda caruurta ku saabsan?

Maxkamadaha kolka ay gaarayaan go'aanka ah ciddii qaadi lahayd xannaanaynta caruurta iyo kan ka warqabidda caruurta ku saabsan, waa in ay tixgeliyaan **meesha ay ku jirto maslaxadda caruurta**. Waa sida adag uu sharciga muhimadda u saaray. Maxkamadda waxay eegeysaa arrimahan:

- horey xadgudub ma uga dhacay guriga?
- intee ayuu la eg yahay xiriirka ka dhexeeya caruurta iyo waalid kasta?
- intee ayuu la eg yahay kalgaceelka ka dhexeeya caruurta iyo waalid kasta oo raba in uu asaga mas'uuliyadda qaado?
- intee muddo ah ayey caruurta ku noolaayeen guri deggan oo aan rabshad lahayn?
- waa maxay qorshaha uu waalid kasta u haayo caruurta ee ku aadan xanaanadooda iyo korriinkooda?
- intee ayey la egtahay xirfadda waalidnimada qof kasta?
- maxay rabaan caruurta?

Sidaas oo kale maxkamdaha xeerka qoyska waxay tixgeliyaan wixii heshiis ah oo horey u jiray. Arrintan waxaa lagu magacaabaa **sida ay tahay u daa (status quo)**. Halka ay ku noolyihiin caruurta haddii ay u fiicantahay, badanaa maxkamadda isbedel wayn kuma dhaqaaqdo.

Xannaanaynta iyo ka warqabidda caruurta waalidka dhalay oo keli ah ma u banaana. Sharciga wuxuu leeyahay cid kasta way u banaantahay in uu soo codsado. Badanaa, waxaa maxkamadda ka soo codsado dad ka mid ah reerka intiisa kale sida awoowe ama ayeeyo, adeerka hooyada qaba ama eedada aabaha qaba ama eedooyin ama habar yaro. Cid kasta ha soo codsato, maxkamadda waxay had iyo jeer tixgelinaysaa meesha ay ku jirto maslaxadda caruurta.

La guuridda caruurta

Go'aanka ugu dhibta badan ee had iyo jeer soo moq-noqda wuxuu yahay kolka uu waalidka caruurta mas'uulka ka ah uu go'aansado in uu ka guuro magaalada ay caruurta deggantahay una guuro gobol kale ama sita xitaa mar mar dhacda waddan kale in loo raro. Waaxaad raboon kartaa in aad u gurto halka ay u badan yihiin reerahaada si ay kuu caawiyaan ama meel fursad shaqo leh. Arrintan guuridda ah dhib weyn ayey u keeni kartaa waalidka kale oo caruurta dhalay si uu uga warqabo caruurtiisa. Midda kale, safarka wuxuu waalidka kale uga baahanyahay dhaqaale hadba inta ay meesha u jirto.

Go'aan kasta oo maxkamadda la soo gudboonaado oo ku aadan arrin caruur quseysa, ha la guuro iyo yaan la guurin, waxay had iyo jeer maxkamadda muhimadda siineysaa **meesha ay danta caruurta ku jirto**. Haddii lagu ogolaado in aad la gurto caruurta, maxkamadda heshiiskii ku aadanaa ka warqabidda caruurta oo uu lahaa waalidka kale wax bay ka beddeleysaa. Waxaa waalidkan loo ogolaanayaa in uu waqti dheer la qaato caruurtiisa bacdamaa uu soo safray ama waxaa dhici kara in lacagta masruufka lagaa yareeyo bacdamaa uu waalidkan kharash badan ku soo bixiyo safarka ku aadan soo booqashada caruurta.

La dhoofidda caruurta

Sida ay u badantahay, waalid keli ah caruur ma kala dhoofi karo Kanada asaga oo aanan waalidka kale ee caruurta dhalay fasax ka wadan. Haddii ay noqoto in aad Kanada kala dhoofto caruurta horey u qaado warqadda tilmaameyso in mas'uuliyadda caruurta ay adiga ku saarantahay iyo in aad ogolaasho waalidka kale ka heysato. Warqadda waa in aad ka soo shabadeysaa ruux qareen ah si ay sharci u noqoto. Kolka aad xuduuda mareysid, waa in aad ku talo gashaa in ilaalada xuduudka fadhiyo ay ku wareysan karaan caddeyn ku aadan in waalidka caruurta dhalay uu ka warqabo safarkan, raalina ka yahay in caruurta ay dhoofaan.

Afduubka Caruurta

Mararka qaar waxaa dhacda, waalidiinta mid ka mid ah in uu caruurta la baxsado oo uu waddanka Kanada ka bixiyo asaga oo aan waalidka kale fasax ka wadan. Waa arrin culus, mar haddii caruurta waddanka Kanada laga saaro si lagu soo celiyo way dhib badan tahay. Arrintan waxaa lagu magacaabaa **afduub ilmo**. Kanada gudaheeda, in ilmo la afduubo waa dambi aad u culus.

In caruurtaada ay sharci darro Kanada kaga baxaan si loo ilaaliyo aad bay u adagtahay, laakiin waxaa jira wax yaabo aad sameyn kartid si ay caruurtaada u bad baado. Marka hore hubi in warqadda heshiiska ku cad mas'uulnimadaada

- ay u qoran tahay si fasiix ah oo tifa tiran
- ay qeexeyso in caruurta aysan ka dhoofi karin waddanka Kanada.

Warqadda maxkamadda waxaa kaloo lagu qeexi karaa in baasaboorka caruurta ama kan waalidka kale aad adiga ama maxkamadda ay gacanta ku hayso.

Sharciga keli ah ee caruurtaada kuu soo celin kara marka waddanka laga dhoofiyo wuxuu yahay midka "*Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction*". Waa heshiis caalami ah oo ay kala saxiixdeen 75 waddan. Waddamada heshiiskan wada gaaray waxay ku heshiiyen in ay wada shaqeeyaan si ay u raadiyaan una soo masaafuriyaan caruurta si sharci darro ah looga soo dhoofiyey waddamadooda.

Haddii caruurtaada loo dhoofiyo waddan aan heshiiskan saxiixin, way dhib badnaaneysaa sida caruurtaada waddanka Kanada loogu soo celiyo. Haddii ay saa dhacdo, waad ka dacwoon kartaa arrintan adoo raacay sharciga u degsan waddanka caruurta la geeyey. Waxaad isku dayi kartaa oo kale ah in aad la xaajooto afduubaha iyo reerkiisa.

Xogwarran dheeraad ah oo ku saabsan sida aad uga hortagi lahayd afduubka ilmaha ka akhri *"International Child Abductions: A Manual for Parents"*. Buugan waxaa soo saaray Wasaaradda Arrimaha Dibadda ee Kanada. Wuxuu kuu fasirayaa oo kale meesha aad wax ka bilaabi lahayd haddii caruurtaada waddanka Kanada laga dhoofiyo adiga oo aanan raali ka ahayn. Waxaad nuqul ka codsan kartaa Foreign Affairs Canada ama ka akhriso shabakadda <http://www.voyage.gc.ca/>. Riix on "Children and Travel" kaddibna "Custody and Abduction".

Maxaad sameyneysaa haddii caruurtaada waddanka Kanada laga dhoofiyo

Haddii aad dareento in caruurtaada waddanka laga dhoofiyey waa in aad:

- **Wacdaa boliiska** isla markiiba. Boliiska wuxuu wargelinayaa askarta ilaalisa xuduudka waddanka uu ula baxsaday caruurta.
- **Wacdaa xafiiska “Consular Affairs Bureau”** isla markiiba 1-800-387-3124 ama 1-800-267-6788. Xafiiskooda wuxuu furanyahay 24^{ka} saac, 7da maalmood ee usbuuca.

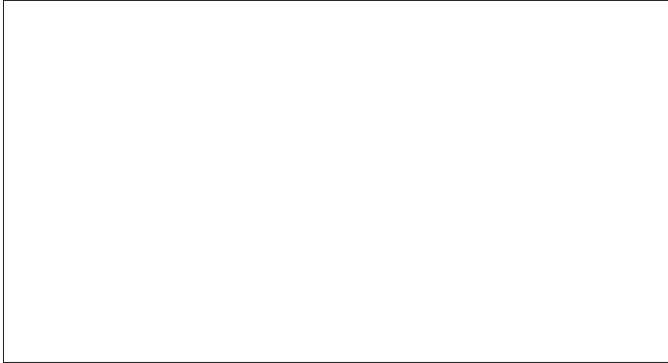
Haddii aad tahay qof dumar ah oo ku hadasho luqadda fransiiska oo ku nool gobolka Ontario, waxaad xaq u leedahay in laguugu adeego luqadda Fransiiska kolka ay maxkamadda xallineyso arrimaha xeerka qoyskaada. Xogwarran dheeraad ah ee ku saabsan xuquuqdaada, kala xiriir ruux qareen ah, xarumaha adeega arrimaha sharciga khuseeya, ama khadka taakuleynta Femaide 1-877-336-2433, TTY 1-866-860-7082.

Xogwarran dheeraad ah oo ku saabsan sida aad ku heli lahayd adeega luqadda Fransiiska ah ka fiiri shabakadda www.onefamilylaw.ca ama www.undroitdefamille.ca.

Mawduucyada Xeerka Qoyska oo diyaarka ah:*

1. Siyaabaha kale ee lagu Xallin karo Khilaafaadka iyo Xeerka Qoyska wuxu ka qabo (SOM 001)
2. Badbaadada Caruurta iyo Xeerka Qoyska (SOM 002)
3. Masruufka Caruurta (SOM 003)
4. Xeerka qoyska iyo kan Dambiyada (SOM 004)
- 5. Xannaanaynta iyo ka Warqabka Caruurta (SOM 005)**
6. Heshiisyada Qoyska (SOM 006)
7. Gar-qaadida Xeerka Qoyska (SOM 007)
8. Xeerka Qoyska sida uu u quseeyo dumarka Soo galootiga ah, kuwa Qaxooyiga ah iyo kuwa aan Sharciga lahayn (SOM 008)
9. Sidii aad u heli lahayd cid kaa caawinta dhibaataada xeerka qoyska (SOM 009)
10. Sharciga Xeerka Qoyska sida uu u Qaybiyo Hantida reerka (SOM 010)
11. Guurka iyo furidda (SOM 011)
12. Masruufka Sayga (SOM 012)

** Buugan waxaa la heli karaa asagoo noocyo kale ah ama luqado kale ku qoran. Fadlan eeg shabakadda www.onefamilylaw.ca si aad u hesho warbixin dheeraad ah. Websaaydkeena waxaad kaloo ka heleysaa buugag badan oo kaa caawinaayo sida aad u aqoonsan lahayd xaqaada ku qoran sharciga xeerka qoyska.*

flew Family Law
Education for Women
Women's Right to Know

fodf Femmes ontariennes et
droit de la famille
Le droit de savoir

Funded by / Financé par :

Xogwarranka ku qoran qoraaladan waa aragtida hay'adda FLEW
sidaa darteed dowladda Gobolka mas'uul kama ahan nuxurka qoraaladan.